

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Főter. Ide vagy a főmunkatárs ezimére intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja

Egész évre . . . . 8 korona
Fél évre . . . . . 4 korona
Negyedévre . . . . 2 korona

Tanítóknak egész évre 4 kor.
fél évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó hivatal:

Rimaszombat, Pokorági-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetemény, nyilttér és egyéb felszólítások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisors térfogata . . . . . 12 fillér.
Bélyegdi, minden beiktatás után . . . . . 60 fillér.

Nyit ér:

Egy sor . . . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legezelszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Közegészségügy.

A zord, hideg téli évszak küszöbén, mely fokozottabb mérvben fenyegeti az egészséget és emberéletben jelentékeny áldozatokat követel, nem csekély aggodalommal tekintünk közegészségügyünk megoldatlan kérdéseire.

Közigazgatásunknak régtől fogva ország-szerzte egyik legelhanyagottabb ága volt a közegészségügy. Hasztalan küzdött évek hosszú sora óta az országos sajtó, hasztalan hívták fel a kormányt arra, hogy a türhetlen állapotoknak vége vessék. Rámutattak minduntalan, tapasztalati tények alapján arra, hogy hazánk valóságos fészke minden ragálynak, hogy ha Európa valamely részén kiüt valami ragály, úgy az bizonyosan meglátogat minket

Nem volt elég erély, vagy elég érzék az illetékes tényezőknél, de tény, hogy a közegészségügy rendezése csaknem a legutóbbi időkig egyáltalán nem tekintetett égető kérdésnek.

Hieronimi belügyminiszter volt az, a ki általános rokonszenvvel kísért működése közben közigazgatásunk e mostoha gyermekére is ráirányította figyelmét.

Azok a tapasztalatok, melyek az illetékes körök gyors közbelépését provokálták, megdöbbentők. A folyó év nyarán és őszen szörványosan fellépett kolera esetek mellett, — mely ragály a szomszédos Heves és Borsodmegyében nem csekély számú áldozatot szedett — a diphteritisz pusztítása ország-szerzte óriási mérveket öltött. Nem egy községből ment fel a jelentés, hogy a diphteritisz megszűnt s első pillanatban maga a jelentés megnyugtatólag hangzott, míg a tulajdonképeni ok borzalmat keltett mindenkiben. Kitént, hogy az összes, hét éven alóli gyermekek elhaltak, s ez volt oka e legsötétebb kór megszűnésének.

Városunkban az újabb időben ismét nagyon megszapordtak a diphteritiszes megbetegedések

s alig maradt község a megyében hol ez a fojtogató vész nem szedte s ne szedné áldozatait. Komoly, fölülte komoly jelenség ez, mert tapasztalati tény, hogy hosszú idő óta nem volt az évek egyetlen szaka, egyetlen hónapja sem, melyben városunk, vagy a szomszéd Tamásfalva területén diphteritisz beteg nem lett volna. Ugyanez az eset a megyére nézve. Hol itt, hol ott van diphteritisz beteg, s a járvány talán egy hétig sem szünetelt.

Igaz, hogy a baj enyhítésére szolgáló szigorú hatósági intézkedések keresztülvitele sok nehézségbe ütközik. A köznép nem akarja gyermekét kórházba adni, a beteg elkülönítése s a kellő fertőtlenítés nehezen vihető keresztül. Pedig e ragály éppen az alsóbb néposztályt sújtja, mely műveltségi fokánál fogva nem képes megérteni a hatósági rendeletek célszerűségét.

Aztán a törvény is csak holt betű marad, nem hajtatik végre. A törvény szerint minden községben egészségügyi bizottság alakítandó, mely járvány alkalmával járványbizottságá alakul s kivételes hatáskörrel bír. Nagyon érdekes és szomorúan tanulságos volna megállapítani, hogy hazánk hány községében tesznek eleget a törvény ezen rendelkezésének?

Az egészségügyi közigazgatás országos és helyi szervezete alapos reformra szorul. Most a legfőbb gond úgy látszik a statisztikai adatok gyűjtése. Az egészségügyi felügyelők pedig, kik a belügyminiszteriumban vannak, nem szereshetnek az ország egészségügyi bajairól személyesen meggyőződést.

Ezek az állapotok gyors orvoslást igényelnek. A gyermekhalandóság hazánkban egyáltalán oly rendkívüli nagy, hogy e kérdés a közélet minden tényezőjének figyelmét kihívja.

A statisztika adatai szerint a szülöttek egy tized része az első hónapban, egy ötöde az első életév végéig, egy harmada az ötödik évig hal el. Hazai viszonyainkat tekintve, az arány még

kedvezőtlenebb. Nálunk a statisztika szerint 1000 halálzásra 515 gyermekhalalozás esik, holott a többi európai országokban 450-en alól marad. A születési számarány szerint pedig nálunk 1000 szülöttre 411 halalozás esik, míg a többi európai államokban e szám 200-on alól marad. Vegyük most már az olyan éveket, mint a tavalyi volt, mikor a ragály terjedése a halalozási arányt rettentő mérvben felszöktette.

Ezen nagy gyermekhalalozás okai a kezdetleges egészségi viszonyokban keresendők. A ragály a szennyes légkörű, tisztátalan, zsufolt, rossz ivóvízű lakásokban tartja fenn magát s onnan terjed az iskolákra. Nagy befolyással bír a terjedésre a laza ápolás, a szegénység, a tudatlanság, a kuruzsoltatás iránti vonzalom. Itt az ideje hogy a közegészségügyre a kellő figyelem fordítsassék. Múltán elvárhatjuk, hogy e részben az általános kívánalmak mielőbb megvalósuljanak s ne egy újabb vészkiáltás rizza ismét életre az irányadó köröket. Fél rendszabályok nem segítenek a bajon. Az orvoslás gyors, gyökeres és alapos kell hogy legyen. Ahhoz segédkezet nyújtani, s a maguk hatáskörében tanácskozások tartása, egyöntetű eljárás és a leglényegesebb prophylaktikus szabályok megállapítása s ez utóbbiak népszerű terjesztése által hozzájárulni megyénk és városunk orvosi karának humanus és nemes feladata. Dr.

Felelet a „Národnie-Noviny“-nek.

A lapunk egyik közelebbi számában ismertett pánszláv gúnyversre feletül szolgál a következő nyilatkozat, melynek a beküldők kérelmére szívesen nyitunk tért:

Bizalmi nyilatkozat.

A „gömörmegyei ált. tanítógyűlés“ nagyrözei körének tagjai — őszi körgyűlésüket f. év október hó 28-án N.-Röcze r. t. város kebelében tartván — a vallás-keleti alapon vezetett nemzeti nevelést tárgyazó érteke-

T Á R C Z A.

Összel.

Lombsátoros liget! Ti ezer virágok!
Halljátok a nyüzsgő, a zajgó világot!!
— Még alig pihentem — s újabb tusára hív,
— Megirigylte tán, hogy hozzátok járok?! —

Nyugodt körötökben fel sem derülhettem —
Magamat veletek ki se beszélhettem:
S im' ütött — hejh milyen fájdalmasan hangzik!
S im' ütött a válás órája felettem!

A kit úgy szerettem, a színes kis lepét,
Madárdalos lombnak zöldelő levelét:
— Nem maradhatok itt őszi elmulásra,
Tarlott mező felett, hogy könnyet öntenék!

Pedig a fülmile nem soká utra kél,
S egy-egy elhervadó, elárgult falevél
Arnyas bokor alján ringó ágak között,
Őszi elmulásról, lombhullásról regél!

De aztán, de aztán ismét csak megjövök,
Tarolt mező felett könnyeket öntözök;
Bánatos fejemet behintem harasztal,
S hervadt leveleket zokogó panasszal,
Bánatos dalokba koszoruba fűzök.

T. Sz. I.

Egy böles a párbajról.

Irta: Egy humanista orvos.

(Vége.)

Vitézség és halálmegvetés dolgában a régieket a keresztény Európa tul nem szányalja. A görögök és rómaiak kétségkívül valódi hősök voltak, de nem ismerték a „point d'honneur“-t. A párbaj náluk nem a nemesek és előkelők dolga volt, hanem hitvány gladiatorok, nyomorult rabszolgák és elítélt gonosztevők, kiket, vadalla-

tokkal váltakozva, a nép mulattatására egymásra uszítottak. A kereszténység behozatalával megszűntek a gladiator játékok, s helyükbe az istenítélet közvetítésével a párbaj lépett. Ha amazok a község élvezet vágyának hozott kegyetlen áldozat valának, úgy emez épolly irtózatos áldozat az általános előítéletnek, de nem mint amaz, fegyenczek, rabszolgák és rabszija fűzött foglyok, hanem szabad és nemes emberek részéről.

Hogy a régieknél ezen előítélet merőben ismeretlen volt, számos fennmaradt följegyzés bizonyítja. Midőn egy teuton vezér Mariust párbajra hívta, a hős azt válaszolta: „Ha megunta az életét, akassza fel magát“, de rendelkezésére boesátott egy kiszolgált gladiatort, hogy veredjék meg kénye-kedve szerint azzal. Plutarehos irataiban olvassuk, hogy Euribiades, a hajóhad fővezére, Themistoklessel szóvitába elegyedve ez utóbbira botot emelt, ámde ez nem rántotta kardját, hanem azt mondá: „Üss, de hallgass meg!“ Hogy forrhat a vér ennek halatára a „lovagias becsület“ hősében, az nem illik reám. Stobaeus megörzö számunkra Musonius iratainak egyik helyét, melyből meglátható, mily nézetük volt a régieknél a bántalmazásokról. Nem ismertek más elégtételt, mint a törvényt, és a kiknek eszköz volt, ezt sem keresték. Gelliusnál olvassuk, hogy bizonyos Lúcius Veranius, gazdag patriczius, esupa kedvtelésből az utcán járó-kelő békés római polgárokat minden ok nélkül pofozgatta, s hogy minden hosszadalmas következményeknek elejét vegye, egy rabszolgával egy zacskó rézpénzt hordott maga után, s az általa felpofozottnak legott kifizette a

törvényes 25 as fájdalomdíjat (1 as = 41 kr) Krates, a híres cynikus Nikodromos muzsikustól oly hatalmas pofont kapott, hogy az arca feldagadt, mire egy táblácskát kötött a homlokára, melyre az volt írva: „Nikodromos tette“, miből a pofozkodó zenészre, ki Athénnek rendkívüli tiszteletben részesített bölcsét ilykép bántalmazta, elviselhetlen szégyen hárult. Seneca „de constantia sapientis“ című művében kimerítően tárgyalja, hogy a böles az ellene elkövetett sértéseket kevése méltatja. „Igen — mondjátok — ők bölesek voltak!“ Ti pedig bolondok vagytok? Helyes, én beleegyezem.

Látjuk tehát, hogy a régiek előtt az egész lovagias becsület ismeretlen dolgot volt, mert minden tekintetben elfogulatlan természetes nézetekkel bírtak a becsületről, s az ily döreség hozzájuk nem férközhetett. Kiténik továbbá az előadottakból, hogy az az emberi természetben nem gyökerezhetik, hanem azon kör törzszülötte, a melyben az ökök gyakorlottabb volt, mint az éz. Eltekintve a lovagias becsület ezen sötét eredetétől, ezéja első sorban nem más, mint a fizikai hatalom segélyével kicsikarni ama tiszteletnek külső nyilvánulásait, a mely tisztelet valódi elnyerésére és kiérdemlésére valaki képtelen, avagy tettei által hozzájárulni nem akar. Ez körülbelől olyan, mint mikor valaki a hőmérő golyóját kezében felmelegítve, azt akarná a higany emelkedésével bizonyítani, hogy a szobájában jó meleg van. Közelebről szemügyre véve, a dolog így áll: A polgári becsület, mint a mely a békés érintkezést tartja szem előtt, másoknak felőlünk táplált abbéli véleményében áll, hogy teljes bizalmat érdemlünk, mert mindenkinek jogait feltétlen elismerésben részesítjük. A lovagi becsület ellenben másoknak felőlünk táplált abbéli véleményében áll, hogy rettegni kell tőlünk, mert valódi vagy képzelt jogainkat minden körülmények közt érvényesíteni és oltalmazni akarjuk. Az az elv, hogy jobb ha félnek tőlünk, mintha bíznak bennünk, nem is volna rossz, ha a természeti ősalapokban élénk, melyben kiki a saját maga védelmére és jogainak önmaga által való oltalmazására volt utalva. De a polgárosult világban, melyben az állam a személy és vagyonbiztonság hivatott őre, többé alkalmazást nem nyerhet, s az ököljog korából fennmaradt esonka bástyaként elhagyatva s hasznavehetetlen mered az égnek, jól művelt földek

zések meghallgatása s az ezekben foglalt magasztos feladat megoldásához vezető irányelveknek általánosan helyes elfogadása után s azok hatása alatt, Jurin Samu egyleti tag indítványára — megbotránkozásuknak adnak kifejezést azon rut megtámadás felett, a mely a Turóc-Szl.-Mártonban megjelent „Narodnie Noviny“ tót lapban a nagyrozei polg. és középkeresked. isk. tanstestülete s különösen annak igazgatója ellen foglaltatik.

Midőn a kör tanítósa őköt, mint körünk tagjait — az eddig tántoríthatlan álláspontjukon szive egész melegével üdvözli, kívánja, hogy a hazafias szellembevezetett iskola ügyének fejlesztésére, felvirágoztatására — soká tartsa meg őket a magyarok Istene!!

A körgyűlés határozata értelmében:

Poltz József, jk.ri jegyző.

Közgazdaság.

A fa-hamu felhasználásáról.

Senki sem vonhatja kétségbe, hogy a fahamu lényeges tápszere a növényeknek, mennyiben a hamu alkotórészei képezik a növények ismeretes szilárd alkotórészeit is, mint a hogy a esontsós és villsavas méz képezi az ember esontszerkezetét.

A mily kevésbé képes az ember ezek nélkül megenni, ép oly kevésbé képesek a növények ásványi anyagok vagyis hamu alkotórészek nélkül helyesen fejlődni.

Mig azonban az ember nem képes a esonthamut közvetlenül felhasználni, addig a növények minden nehézség nélkül szívják fel különösen a földdel vegyített hamut.

Mi e tekintetben érdekes tapasztalatokat szereztünk, miket itt előterjeszteni kívánunk.

Egy kertben, melynek különben is kövér hamus talaja volt s a mit ezenkívül minden évben meg is trágyáztak érett istálló trágyával, azt a feltűnő jelenséget észleltük, hogy a gyümölcsfák mindezek dacára sem díszlettek szépen; a mi kevés gyümölcs akadt rajtok, az is nagy részben megromlott még a fáján s a mi esekély ép maradt, az meg nem volt tartós.

Ekkor aztán egy e ezélra készült lyukfuróval néhány 60 centiméter mély lyukat furtunk azon a téren, a meddig a koronák érnek, vagy is a két-két gyümölcsfa közötti tér közepén és ezeket a lyukakat megtöltöttük hamuval vegyített földdel.

Az eredmény feltűnő volt. Már a következő évben (a hamuval való trágyázás összel történt), a gyümölcsfák sok, nagy, tartós és ép gyümölcsöt hoztak és pedig a nekik adott hamutól. Körülbelül 5 liter esett csak egy-egy fára és az eredmény mégis oly nagy volt, a mi mindnyájunkat meglepett.

Epen ilyen volt az eredmény a szőlőnél is, minél fogva feltettük magunkban, hogy a közönséget hasonló kísérletezésre buzdítjuk.

Egy kimerült luczerna földön is megtettük a kísérletet, vagyis lyukakat furtunk a földbe négyszög méterenként s azokat esontliszt és hamuval vegyített földdel töltöttük meg; az eredmény itt is, mint minden más növénynél csaknem hihetetlen volt. Legjobb azonban, ha mindenki maga szeres magának tapasztalást a felől, hogy egy kevés hamu és esontliszt milyen bámulatos eredményt képes előidézni.

Megbízást adtunk egy zürichi ismerős ezégnek, hogy készítsen ilyen lyukfuró pálcákat és pedig lehetőleg olesó áron és szilárd anyagból, és hogy senki se foghassa ránk, hogy mi ezzel üzérkedni akarunk, nem kértünk rá szabadalmat, mindenkire magára bizzuk, hogy saját tapasztása szerint készítsen magának ilyen lyukfuró pálcákat. Ezeket aztán igen jól fel lehet használni a spárga ággy trágyázására is, hanem a hamuhoz egy kis sót is kell keverni, épugy használható a szőlő és kuszó növényeknél, ribizlinél, törpe gyümölcsfáknál.

Németből; Ruszkay Gyula.

élénk és mozgalmas országutak és vasutak közepette.

A lovagias becsület elvei közül talán csak az az egy bír némi jogosultsággal, hogy az ember természetéből folyik, hogy az ellenséges eselekvést viszonozza. Amde a sértések viszonzása és megtorlása lehet a harag, a felindulás dolga, de semmiesetre sem a becsület dolga és kötelesség, amivé a lovagias becsület elve előlépteti. Epen ellenkezőleg, kétségtelen, hogy minden szemrehányás vagy célzás csak annyiban lehet sértő, amennyiben találó. Ez kiténik abból is, hogy a legesekélyebb találó célzás sokkal mélyebb sebet üt, mint a legsúlyosabb gyanúsítás, melynek mi alapja sines. A ki tehát tudja, hogy érdemtellenül sértették, a sértést nyugodtan és bátran megvetéssel mellőzheti. Ellenben a lovagi becsület elve azt követeli tőle, hogy általa tényleg nem érzett érzékenységet tanúsítson és valójában őt nem érintő sértésekért véres bosszút álljon. Ha tehát a lovagi becsület elvéből folyó balhiedelem kiirtatnék, s mindenki tudná, hogy szitkozódás és gyalázással másnak becsületéből egy szemernyit sem vehet el, s a magáéknak mit sem adhat vissza, s ha minden jogtalanság, minden nyersség és gorombaság nem volna legitimálható egyszerűen az által, hogy érte az illető kész minden elégtételre, tehát a verekedésre is: akkor mihamar általánossá válhatnék az a meggyőződés, hogy a gyalázkodásban az a győztes, aki kevésbé ért nozza.

*

Ennyit a kiváló filozófus érveléséből. Ha most már lélektan szempontból közelebbről szemügyre vesszük a bennünk működő motívumot, mely a sértés és bántalmazás ellen reagálásra készlet, azt látjuk, hogy itt egy ösztön jut érvényre, mely szerint másoknak felőlünk táplált jó véleményét más ember jogtalan eljárása által esorbíttatni nem engedjük. A becsület és jogérzet öröklött ösztöne ez, melynek, mint minden ösztönnek, a ezélszerűség szolgál alapul. — A ki hitelünket megtámadja, ellenségünk épugy, mint a rabló és a tolvaj, a ki tulajdonunktól akar bennünket megfosztani. — De míg az őt állapotban mindenki önmagának védelme, addig a társadalomban és a rendezett államformák közt a védelem és megtorlás joga nem az egyest, hanem

Szab. Rimaszombat rend. tan. városa leg-több adót fizető városi képviselőinek név-jegyzéke az 1894. évre.

1. Rimaszombati Takarékpénztár	5070	frt	63	kr.
2. Gömörmegyei nép- és iparbank.	2377	frt	16	kr.
3. Weisz Károly	1726	frt	29	kr.
4. Samarjay János	1173	frt	63	kr.
5. *Hennyei Kálmán	589	frt	28	kr.
6. *Molnár József	554	frt	76	kr.
7. *Hamaliár Károly	503	frt	50	kr.
8. Özv. Jánosdeák Andrásné	459	frt	49	kr.
9. Farkas Zoltán	445	frt	53	kr.
10. Engel Adolf	441	frt	89	kr.
11. *Ifj. Sztéő István	434	frt	28	kr.
12. *Beliczky Viktor	411	frt	64	kr.
13. Farkas Abrahám	389	frt	63	kr.
14. Marton János	373	frt	78	kr.
15. *Mészáros Bálint	370	frt	68	kr.
16. Id. Gasko János	368	frt	22	kr.
17. Özv. Bernáth Gyuláné	360	frt	81	kr.
18. Baksay József	346	frt	95	kr.
19. Özv. Soós Mihályné	307	frt	25	kr.
20. *Hollósy József	293	frt	92	kr.
21. Stolcz Márton	287	frt	91	kr.
22. Horváth János	271	frt	37	kr.
23. Ev. ref. egyház	250	frt	95	kr.
24. Dapsy József	226	frt	32	kr.
25. Adám Markus	222	frt	12	kr.
26. *Dr. Veres Samu	212	frt	82	kr.
27. Schweitzer Rudolfné	208	frt	45	kr.
28. Nagy János	201	frt	49	kr.

A csillaggal jelzetek adója késszeresen számított.

Hirek és vegyesek.

Közigazgatási bizottsági ülés volt folyó-hó 13 án Hámos László főispán elnöklte alatt a megyeház kisebb tanácskozási termében. A gyűlés a folyó ügyek elintézésével foglalkozott.

Városi közgyűlés. A folyó hó 13-án megtartott városi képviselőtestületi közgyűlés számos kiválóbb érdekű tárggyal foglalkozott. Felolvastattott többek közt a Jókai-jubileum bizottságának a törvényhatóságokhoz és a városokhoz intézett megleghangu felhívása, melynek folytán határozatba ment, hogy a város Jókai műveinek 200 frtos ünnepi kiadását iskolái részére egy példányban megrendeli. Napirendre került ezután a polgári leányiskola ujonnan emelendő épületének elhelyezéséről szóló mérnöki jelentés. Ehhez hosszabban hozzászólt Baksay István, értékelve gazdag beszédében fejtegetve azt, hogy az eddig kiszemelt hely a ezélnak meg nem felelő. Egyelőre e kérdésben határozat nem hozott, mert Dr. Szabó Samu, megyei főorvos közel kilátásba helyezte oly lépések vételét, melyek a leányiskola építésének ügyét egészen más mederbe fogják terelni. Elhatározatot ezután, hogy legközelebb kiépítetik a Losonezi-utca baloldali járdája az izr. templomtól a Széchenyi kert kapujáig, továbbá az Oskola- és a Szentpétery-utca járdája. Szerebinszky Sándor kir. alügyész illetőségi kérvénye kedvezőleg intéztetett el. Továbbá a Tiszolcz-Breznóbányai vasut ügyében folyó hó 18-án megtartandó érdekeltségi értekezleten való részvétellel Szabó György polgármester és Nagy Ferenc városi főjegyző bíztattak meg. — Ugyane közgyűlésen töltött be a város részére a kuriezi földmivessiskolánál fentartott alapítványi hely is, végül pedig tárggyaltattott a rimaszombati gazdákör kérvénye kísérleti települ szolgáló terület ingyenes átengedése iránt. A kérvénynek, minthogy a város ez idő szerint átengedhető földterülettel nem rendelkezik, hely adható nem volt, azonban határozat hozott arra nézve, hogy megfelelő terület átengedése a bérelt városi birtokból Farkas Abrahám kérsésék fel.

Tanítóválasztás. A bálnrévei államilag segélyezett községi iskolánál a tanító választás Groó Vilmos kir. tan. tanfelügyelő, mint a megyei közg. bizottság által a választás vezetésére kiküldött biztos elnöklte alatt folyó hó 8-án tartott meg. A nyugdíjazás folytán megürese-

az államot illeti. — Ez az átalakulás természetesen nem egyszerre történik, hanem hosszú kulturtörténeli fejlődés folyamán. Csak lassan foglalja el az állam a magánboszu egyik terét a másik után, és ma sines ezen átalakulási folyamat teljesen keresztül vive. Örvedetes jelenség, hogy a magánboszu végső alakja: a párbaj ellen, mely korunk egyik specifikus vonása, s melyet egyes tudósok a mai nemzedék tulajdonjának idegenségének tulajdonítanak, egy egészséges áramlat van fejlődőben. A társadalom számos kiváló tényezőinek törekvése oda irányul, hogy a frivol párbajmániát mennél erélyesebb eszközökkel elfojtsák. Lassanként arra a helyes meggyőződésre jutnak, hogy az általánosan elterjedt bajt gyökeresen csak maga a társadalom gyógyíthatja, mert a történelem tanubizonyoságot tesz arról, hogy a legszigorubb büntetések sem képesek a párbajt kiirtani. Az 1602. évben a bloisi edictum a párbajt halálbüntetés terhe alatt tiltotta el, a párbaj vétségét egy sorba állítván a felségésértessel — eredménytelenül. XIII. Lajos, ki Dechappelles gróft és Montmorency Boutteville párbajuk miatt nyilvánosan kivégeztette, szintén nem volt képes a párbajokat megszüntetni. Oroszországban Nagy Péter a párbajt kötel által való halállal büntette. Dániában is ugyane büntetés volt a párbajozókra szabva s a 17-ik század végén két magas állású katona: Rantzau tábornok és Rantzau ezredes, kik közül utóbbi az előbbi párbajban megölte, egy és ugyanazon bitófán szorosan egymás mellett akasztattak fel, s a segédek és orvosok szigoru büntetéssel sujtattak. Mindezen drákói rendszabályok nem szüntették meg a párbajt, s eddigéig csupán Anglia az, hol a párbaj dore intézménye kiküszöböltetett.

Társadalmi szempontból van tehát mód annyira-mennyire a párbaj fokozatos megszüntetésére. Törekedünk finomabb társalgási formák elsajátítására, tanítsuk meg az ifjúságot arra, hogy az egyetlen képzelhető szabadság, a melyet az egyén élvezhet, az önuralom. A ragalmazót és becsületablót taszítsuk ki a társadalomból, a helyett hogy félnék, s a párbajok száma elenyészőleg esekély lesz minden törvényes megtorlás hiányában is.

dett állásra hat pályázó közül egyhangulag Illés József királdi tanító választott meg.

Hymen. Löcherer Gyula bártfai gyógyszerész f. hó 11-én esküdtött örök hűséget Jaczko Pál városi mérnök bájos és művelt leányának; Juliskának. Az esküvő után a fiatal pár új otthonába utazott. Öszinte szerencsekívánataink kísérik a megkötött frigyét.

Neerolog. Egy ifju élet kora végéről ad hirt az a gyászjelentés, mely Dapsy Géának Gömör-Szkaroson f. hó 13-án hosszas szenvedés után bekövetkezett elhunytát közli. A számos rokon és jóbarát körében kedvelt fiatal embert öszinte részvét kíséri kora sirjába. A gyászjelentés a következő: „Dapsy Géának Béli és neje Palitz Mária gyermekeik Béli és Árpáddal; — Dapsy Gézának és Rezső mélyen megsomorodott szívevel tudatják a többi rokon- és jóbarát nevében is felejtethetlen testvérük, sógora, nagybátyjuk és rokonuk Dapsy Dapsy Géának folyó november hó 13-án d. u. 3 óraker ölete 35-ik évében, hosszas betegeskedés után történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei szerdán f. hó 15-én d. u. 3 óraker fognak Gömör-Szkaroson az ev. ref. vallás szertartásai szerint a családi sírboltban örök nyugalomra tetetni. Béke és áldás poraira! Gömör-Szkaroson 1893. november 14-én.“

A Jókai Mór ötven éves írói működésének megünneplésére alakult bizottság Kármán S. helybeli könyveskereskedő a Jókai-jubileum nagybizottságának tagjává megválasztotta és a megválasztást e napokban megleghangu levél kíséretében hozta a nevezettnek tudomására.

Athelyezés. Mint sajnálattal értesülünk, a kuriezi földmives iskola jeles képzettségű fiatal tanára: Grasselli Miklós a kecskeméti állami földmives iskolához helyeztett át, s itteni közmegelegedésre betöltött állását a közel övöben elhagyja. A társas körünkben is kíváncsian kedvelt tanárt új állására mindnyájunk rokonszenve kíséri.

Felhívás. Tisztelettel kérem azokat, a kik „Rimaszombat története“ című munkámat megszeresni óhajtják, hogy az előfizetési összeget f. hó 22-ikéig hozzám juttatni sziveskedjenek (Budapest, V. ker. Rudolf-rakpart 6. szám). miután ezen időn túl megrendeléseket el nem fogadhatok, s a mű jóval drágábban csak könyvtári áron lesz kapható. — Budapest, 1893. november 6-án. — Tisztelettel Findura Imre.

Szinházi hírek. A ma szinre kerülő „Lengyel zsidó“ Erekmán-Chatrian megrázó drámája egyike a szini irodalom legnevezetesebb termékeinek, melyet a külföld nevezetesebb színpadjain, valamint a budapesti nemzeti színházban ismételve zsufolt házak előtt adnak. Az előadásra, melynek főpróbáját alkalmunk volt látni, előre is felhívjuk a közönség szives figyelmét — Mint értesülünk, még e hó folyamán Paál Gyulának „A nő-tárius“ című eredeti énekes népsziműve is előadásra kerül. A darabtól, melynek betanulása már megkezdett, színészeink nagy hatást várnak.

Vasut megnyitás. A pelsőcz-murányi helyi érdekű vasutvonal ünnepélyes megnyitása közebejött akadályok miatt f. hó 15-éről 21-re halasztott. A megnyitás ünnepélye nagyszabású lesz és emlékezetesnek ígérkezik.

Egy folyosói jelenet. Mint a fővárosi lapokban olvassuk, a jolsvai kerület országgyűlési képviselője: Kubinyi Géának Fenyvessy Adolf gyorsírodái főnökkel leltűnést keltő afférje volt. A képviselő, régóta várván a gyorsírodába irnokul ajánlott öcsese alkalmaztatását, s azt több ízben sikertelenül sürgetvén meg Fenyvessynél, kérdőre vonta ez utóbbit, hogy mikor fogja az ajánlott fiatal embert alkalmazni. Fenyvessy a lapok közlése szerint azt válaszolta, hogy a gyorsírodában most üresedés nines s az üresedésbe jött állások betöltésénél a folyamodók szegénységét és alkalmas voltát kell figyelembe vennie. A képviselőt a válasz ki nem elégtvén, ingerültségében sértő szóval illette a gyorsiroda főnökét, mely sértést az nyomban viszonozta. E miatt — állítólag — csaknem tettelegességre került a dolog, ha egy tekintélyes képviselő közebe nem lép. Kubinyi Géa legott jelentést tett az esetről a ház elnökének, ki vizsgálat tárggyává tette a dologt. Az esetről a „Honvéd“ című fővárosi lap vezércikkben is megemlékezett.

Szineszet Csetneken Mint csetneki levelezőnk értesít, ott jelenleg Halász Dániel szinigazgató idők társulatával, melynek első rendű tagjai az igazgató, Somogyi Géza, Radványi Lajos, Szokoly Pál, Igymány F., továbbá a nők közül Halász Dánielné, Somogyi Gézané, Radványiné Cornél, Ács Flóra, Király Jozefin stb. Eddigéig előadásra kerültek: „Náni“, „Aranylakodalom“, „Virágfakadás“, „Páratlan angyal“, „A fenegyerekek.“ Az eddigi előadásokkal a közönség teljesen meg van elégedve, s pártfogásban részesíti a törekvő társulatot.

A nemzeti diszkiadás programját, mely Jókai műveiből jubileuma alkalmára készült, a jubileumi bizottság a következőkben állapította meg: „A Jókai-jubileum alkalmából kiadandó nemzeti diszkiadás Jókai Mórnak összes eddig megirt műveit fogja tartalmazni. Nem csak azokat, melyek már eddig is könyvalakban megjelentek, hanem eddig megirt, de könyvalakban meg nem jelent műveit, továbbá azokat, a melyeket Jókai Mór a kiadás megjelenése közben meg fog írni. Az összkiadás megszerkesztését, rendezését, szakszerű beosztását maga Jókai Mór, a jubiliás szerző, volt szives magara vállalni. A nagyobb és kiválóbb művek elé ő maga ír előszót, a melyben elmondja, hogy keletkezett benne egy-egy regénytárgy, kik azok az alakok, a melyeket mintázott, mennyi bennük a történelmi igazság; azonkívül irodalomtörténeli és a kort megvilágosító jegyzetekkel maga fogja a köteteket kísérik. Így tehát az összkiadás érdekes adatokkal fog szolgálni úgy az irodalomtörténet buvárainak, mint a gourmand olvasóknak. A nemzeti diszkiadás nagy 8-ért alakban, finom faentes papíron, szép, könnyen olvasható garmond betűkkel nyomtatva fog megjelenni. Terjedelme 2000 iv, mely mintegy 100 husz husz íves kötetbe lesz arányosan felosztva. Ezenként 20 kötet jelenik meg, mely félvekenként, 10—10 kötetenként fog az előfizetőknek megküldetni, úgy, hogy az egész kiadás öt év alatt teljesen meg fog jelenni. Az első 10 kötet közrebocsátása 1894 tavaszára van tervbe véve; azontul rendszeren félvekenként, tavasszal és őszszel fog 10—10 kötet megjelenni. A nemzeti diszkiadás minden példánya számozva lesz és az első kötetben az előfizető nevével ellátva Minden példányhoz a szerző fénymentszetű arcképe, Jókai Mór sajátkezű névalírásával fog csatoltatni. A

nemzeti diszkidás egy példányának előfizetési ára 200 forintban van megállapítva, mely összeg fele a szerző írói tiszteletdíja lesz, míg másik fele a művek előállítására fog fordíthatni. A nemzeti diszkidásból csak annyi példány fog nyomtatni, a hány előfizetője lesz. Könyvársági forgalomba ezen kiadás egyáltalában nem fog becsátatni és az előfizetési határidő alkalmas időben bezáratván — többé e kiadás nem lesz beszereshető. Aláírásokat elfogad Kármán S. könyvkereskedése. Az előfizetések nyilvánosan fognak nyugtáztatni a hazai lapokban; azonfelül a kiadás egyik közelebb megjelenő kötete az összes aláírók névjegyzékét fogja közölni.

Az ezredév ünneplese. Az ezredéves országos kiállítás miskolci kerületi bizottsága e hó 10-én B. V. a y Béla főispán elnöke alatt ülést tartott és jóváhagyta az egrői és gyöngyösi helyi bizottságok eddigi határozatait s majd elhatározta a bizottság, hogy a kiállításban való részvételre elősegítésére gyűjtést indít meg azon szegény sorsu iparosok részére, a kik e támogatásra szorgalmuk és képességüknek fogva érdemesek. E bizottsági gyűlésen jelen volt Hámoss László megyénk főispánja is.

Iskolászekerek es tanítók szíves figyelmébe. A vallás és közokt. m. kir. miniszter legújabbán a 29.751. számú s a tanítói javadalmak végleges megállapítása tárgyában kiadott szabályrendeletének kiegészítéséről pótlólag egy rendetletet becsátott ki, melynek értelmében figyelemmel az adó alapul szolgáló földadó sorozati munkálatok elkészítése óta az ország egyes vidékeinek közgazdasági, forgalmi, közlekedési s ebből folyólag a termények értékesítési viszonyainak változásaira a kataszteri tiszta jövedelem bizonyos százalékkal emeltetni fog. Anyagi érdek megvédéséről lévén szó, hisszük, hogy megyénk tanítói megteszik azt, a mit e fontos kérdésben megtenni kötelességük. Itt az alkalom, hogy a miniszteri rendeletnek ama sérelmes pontja, mely a hazai tanítószolgák jogos felháborodást szült s mely a tiltakozásoknak egész özönét vonta maga után, elvégre méltányos megoldást nyerjen s legközelebb ez ügyben a közp. bizottság útján egy határozat fog kibocsátatni, melyre előre is felhívjuk az illetékes körök figyelmét.

„Nemzeti Iskola” cím alatt Benedek Elek szerkesztésében és kiadásában hetenként megjelenő tanügyi lap indul meg november végén. A lap — mint halljuk — első sorban a tanárok és tanítók (tanítóknak) erkölcsi és anyagi érdekeinek lesz minden tekintetben független szószólója. Előfizetési ára 4 frt. Előre is ajánljuk a nemskára megjelenő mutatóványozást a tanügyi embereinek figyelmébe.

A nagy-röczi mükedelő társulat által a murányvölgyi vasut megnyitásának ünnepélye alkalmából Nagy-Röczen, 1893. évi november hó 21-én adatik jótékony ezétra „Lumpáczius és a három jó madár.” Énekes bohózat, előjáték 3 felv. — Személyek: Tündér király: Odry Zsárd, Öreg tündér: Halasi Kálmán, Fortuna: Halasi Irén, Bűvész mester: Vieszt Károly dr. Lumpáczius: Perjessy László, Tündérek: Erpf Franka, Heinecz Gizella, Mihalik Margit, Papszabó Mariska, Kochen Olga, Mariányi Margit, Szeesky Valli, Steglehner Margit, Bárdossy Eta, Gaján Irén, Stefanekok Adél, Cseh Urbán Adél, Lucze Rózsa, Pour Mariska, Pepich Ella, Pepich Zsella, Halassy Jolán, Marezell Margit, Kochen Mariska, Heinecz Emma. — Gyalu gazdag asztalos Szeesky Antal, Juliska leánya Reuss Valli. Enyves asztalos Szénassy Béla, Czérna szabó Nagy Lajos, Lábszij eszmadia Dedinszky Gyula, Zagyva koresmáros Molos Károly, Zsuzsi Szeesky Valli, Kati Mariányi Margit, Nanesi Steglehner Margit Lopótok serfőző legény Vietoris Sándor. Házaló Mihályik Mihály, Rétes koresmáros Bárdossy Pál Gertrud Gyalu gazdasszonya Pepich Ella, Vágó mészáros mester Mokos Károly, Festő Lahner György, Rongyvári Kovács Akos, Pontos Szoyka József, Szeles Halasi Kálmán, Rítikás Szoyka József, Pitypalatyné Halasi Irén, Kamillia Stefanekok Adél, Laura Gaján Irén, Kaptáné Lucze Rózsa, Rózi Pepich Ella, I. legény Kochen Valdemár, II. legény Bogár Miklós, Inasok, mesterlegények, legények, leányok. — Kezdete este 7 órakor. Előadás után táncestély. — Helyárak: Körszék 1 frt 50 kr. — Zártszék 1 frt. — Ülőhely 60 kr. — Állóhely 50 kr. — Tanulójegy 25 kr. — Karzat állóhely 20 kr. — Táncestélyre belépti díj 50 kr. — Jegyek előre válthatók Dedinszky Gyula ur gyógyszerárában. Este 6 óráig a pénztárnál.

Színház

Bátosy színtársulatával szemben lapunk mult számában kifejezett véleményünket a tapasztalat minden tekintetben igazolta. A tagok nemes törekvése a közönség körében méltánylásra talál, minek folytán az előadásokat az a közönség, melytől a színészet támogatását méltán várni lehet, oly mértékben látogatja, minőt régóta nem tapasztaltunk. Mert ha a nézőtér nines is telve zsufolással, közepes számú közönség mindig van s ez már magában véve is elég arra, hogy a társulat azt az időt, melyet körünkben szándékozott tölteni, nagyobb panasz nélkül kihuzhassa. Az oly előadások, mint a minő pl. a szerdai Vasgyáros volt, megérdemlik a megtekintést. Bátosy Derblaije s Bátosyné Clairje művészi színvonalon álló alakítások voltak s mélyen megindították a közönséget; ez alakítások nem voltak ismeretlenek előttünk, mert a társulat utóbbi ittléte alkalmával is ők személyesítették e két nagy és nehéz szerepet, így az elismerés rovására megy az, hogy a szép számú közönség a megkapó fordulatokban gazdag színdarabot másodsor is ép annyi érdeklődéssel élvezte végig, mintha új lett volna előtte.

Murai Károly künő vigjátéka a „Pezsgő” szintén szép számú közönséget esábitott esütörtökön a nézőtérre, melyet egészben véve elégedetten hagyott el. Bár némely szereplőnél egy kis bizonytalanságot tapasztaltunk, mindamellett a künő hangulatban lévő közönség sokat mulatott Polgár Béla és Szilágyi Beria mókáin, kiket nyílt színen is megtapsolt. sinosan játszott az ifjuság kedvence Dulich Mariska, kinek Zajonghyval való jelenete az előadásnak legpoetikusabb részlete volt. Zádor Róza mint mint anyós, Pálfi mint „örült patikus” Polgár Fáni és Batosi Endre künők voltak; — ez alkalommal vérmérsékletű szerepekben kiválóan megállja helyét.

Szombaton Almássy Tihámér „Spitzer Régi” című esekély belső értékkel bíró iránydarabját adták fé-

lig telt ház előtt. A gyöngye színműnek az aktualitás kölcsönzött némi értéket, amennyiben szerző oly motivumokat használ, melyek a napirenden levő egyházpolitikai kérdések körébe vágnak, de sem meséjét nem tudta megszöni, sem jellemeket nem alkotott s így mindössze néhány sikerültebb typut mutat be csak, melyeket Perczel Mari a Pry Pál természetű Spitzer Régi, — s Kiss Nándor — a Mokányi Berezi naturájú Weisz Mór — kiváló virtuozitással alakítottak.

Sokkal sikerültebb volt — nem tekintve a vasárnap „Próbaházasság” ismételt előadását — a „Nebántsvirág”, melynek gyönyörű muzsikájában hétfőn este fél helyárok mellett gyönyörködött a közönség. Igaz, hogy a zongora a darab vége felé kissé „elhangolódott”, de annál jobban volt hangolva a közönség, mibeu legfőbb érdeme a czim szerep künő személyesítője — Perczel Mari — mellett különösen Kiss Nándornak (Lorriot), Batosinak (örnag) és Polgár Bélának (Coelestin) van. A kisebb szerepekben a többiek is megállták helyüket s így az előadás egészben véve jól sikerült.

Legnagyobb dícsérettel azonban e héten a keddi előadásról kell megemlékeznünk. A „Bolondok háza” ez. künő bohózatot adták, ezt a kiváló komikai érrel írt darabot, melynek egyszerű s mégis mesterien szőtt ferdeségein mind végig jóízűen mulatott a szép számú intelligens közönség. Polgár Béla, ki az attikai sóból rendezés többet szokott adni szerepeibe, mint a mennyi elégséges, ezuttal teljesen diskrét határok között mozgott s pompás humorral adta a saját törébe esett Ormait. Kiss pompás bankhivatalnok volt s a házat állandó derült hangulatban tartották. A sikerhez hozzájárultak Batosi (Köföki) Szabó Mari (Bájlaki Zolna) Pálfi és Lorándi is.

CSARNOK.

A kártya- király.

(Igaz történet egy vén hazárdjátékos emlékirataiból.)

Kiveszében a romantika. Kezdenek az emberi szenvedélyek kihűlni. Ebben a gyárfüstös levegőjű, gépzakolatolástól zajos, paragrafusok szerint mozgó világban nines már semmi sem, ami nemes hulláuzásra korbácsolná az ember véréit. Szerelm? — árucikk. Házasság? — üzlet. Párbajok? — a legbiztosabb mód, hogy ép egészségben maradjunk. Játék? — óh, itt dobban meg szívem a legfájóbban! Megölte a paragrafus. — Baden-Baden, Wiesbaden, Homburg s a többi német paradicsom, hol arany volt a kavics, megszüntette, bezárva. Még pár év előtt legalább meg volt a kis svájci Saxon, ott a Pierre á voir lábánál; most már csak Monaco az egyedüli menedéke a nemes szenvedély barátjának. — De mikor olyan köves tájkék az a Monte Carlo, olyan demi-monde esősélek! Oh mi volt hajdanában Homburg ehhez képest!

Ragyogó, aranyos termek, lengő kárpitok, vakító esillárok, piros bársony ruhás szolgák nesztelen talpokon járó serege, s ott a trente-et-quarante, meg a roulette asztalai körül gyönyörű, selyemben suhogó közönség. Ott játszik saját veretű aranyaival a meiningeni herczeg, ott szórja a zeechinokat marokkal a kalkuttai nábob s ott szurdalja gombostűvel a rouge-et-noir Kiseleff grófné, ez a vén muszka bojárné, ki már ötven éve lakik Homburgban s nem marad el a játszó teremből egy nap sem. Hát mikor Patti Adelina, az aranyos torqu diva vesztegeti itt az arany garmadákat, melyeket ezüst hangjárt fizettek. On önök boldogtalanok, kik még nem láttak hazárdjátékot játszani egy szép nőt! Nem is tudják, m kor legesábitóbbak Éva leányai! Fehér ujjai zizegettek a zöld posztón fénylő Napoleond'or halmazt; szemekben izzó tűz ég s ajka vágyat lehel, haja homlokára hullva; kék rezeg minden izmában, mikor lesi a croupir szavát:

— Rien ne va plus! Rouge gagne et couleur!

Hát a ki látta játszani Garcia! A ki látta, az jelen volt a waterlooi ütközetnél, mert az ép oly óriási harez volt. Sőt még több, mert ott csak anyagi erő vívott szellemmel, itt pedig a vak szerenese ellen küzdött az emberi ész. Önök tán már nem is emlékeznek e varázsos névre: Garcia! Pedig ez az ember volt az, ki kevésbe mult, hogy nem tette tönkre a homburgi bankot s nem merítette ki végkép a Blancék kineses hombárjait.

Vadregényes volt az ő élete, romantikus, mint egy igazi hazárdjátékosé. Valencziai származásu spanyol volt, szegény hajókormányos gyermeke Marseilleben. Atyja hamar ott veszett az Antillákon s a kis Fernoan egyedül maradt anyjával. Már gyermekkorában lángész volt; a marseillesi kikötő összes utca fattyuinak össze szokta nyerni minden garasát, gombját és pitykéjét morrán, a mi a hirtelen fölrutatott ujjak számának összevetése által történő macaojáték. Mikor matróz lett, a koczán elnyerte a többi hajós minden keresményét. De ő nagyobbra vágyott. Husz éves korában azt mondta az anyjának, hogy adjon neki pénzt, mert ő milliókat akar nyerni a német játékfürdőkön. Az öreg asszony nem akart pénzt adni, mire a tüzvérű spanyol ifju kést ragadott és — megölte az anyját.

Elítélték halálra, de Lajos Fülöp kegyelmet adott neki Husz évet ült a touloni gályabörtönben. 28.713 volt a neve, faczipót viselt, zöld zubbonyt, zöld sapkát, priesesen aludt, vizet ivott, kenyeret evett. Husz évig vert ezombvastagságu köteleket a bagnaró hajógyárában, husz évig tört követ az izzó naptól süttött tengerparton, husz évig viselte nyakán a vas perezet s ezen a lánczra kovácsolt mázsás magolyót. Nem esüggedt el. Mig kezét a legsúlyosabb munka törte, gondolatában mindig azon a szeniális játékterven dolgozott, melylyel ő a homburgi bankot ki fogja meríteni. Mikor letelt a husz év, zsebében husz évi gályarab-keresményével: 380 frankkal megindult Homburg felé. Ez történt 1863-ban.

Garcia ekkor negyven éves volt. Csodálatos jellegzetes, élesen metszett vonásu spanyol fej, melynek bőret kardovanszerűvé eserezte a déli nap heve. Szemei két fekete sasszem, haja sötét vadon erdő. Kezei eldurvultak a rab munkától, ujjai idomtalanok, lábai meggörbülve és elnehezdedve a béklyó viselésben. Homburgba érkezve, pénze utolsó maradékán ruhát szerzett unagának, aztán bement a játék palotába.

Ott megfigyelte a legelegánsabb játszókat egyikét, kinek roz napja lehetett, mert halmal vesztette az aranyat. S mikor az fölkel az asztaltól, Garcia hozzá lépett:

— Uram, egy szóra kérem!
A franczia gróf — mert az volt a játékos, meg-hökkent a bozontos, nehéz alaktól.

— Mit akar ön?

— Csak egy pillanatra kívánám önt fásasztani. Lépjön velem e trente-et-quarante asztalhoz. Nos, megmondjam önnek, mit fog kivetni legközelebb a croupier? Rouge és enverst. Nem megmondtam? Most következik rouge és couleur. Nos? Most noir és couleur? Most ismét rouge és envers! Kijött!

A franczia mágnás elképedt.

— Boszorkánymester ön?

— Dehogy — mosolygott Garcia — csak egy szegény ember, a ki hét vetés közül hatot biztosan, számítás alapján ki tud találni, de nines őt frankja, hogy föltegye egyik vagy másik színre.

A gróf karon ragadta a esodálatos embert, magával vitte s este már megvolt a négy tagból álló konzorcium mely egyelőre ötvenezer frankat adott játszópénzül Garcia-nak. A volt gályarab odaült a trente-et-quarante asztalhoz és első este megháromszorozta az összeget.

A mi ez után következett, az már a legendákkal határos. Garcia milliókat és milliókat halmozott össze a Blanc-testvérek pénzárából. A börzén panique ütött ki, a nábob Blanc-ök bukása csaknem bizonyos volt. Garcia mindig a tizenkétezer franknyi legmagasabb telt rakva, de később folyamodott: engedtesék meg neki huszonegyezret tenni egyszerre. Blanc-ék ráálltak, azt hívén, hogy Garcia így hamarabb visszaveszti millióit, ha fordul a szerenese

De a szerenese csak nem akart fordulni Garcia minden este kilencz óra felé megjelent a konzorcium tagjaival és két titkárával a kerti játéktérben s a trente-et-quarante asztalhoz állt. Soha sem szokott leülni. Az apró játékosok úgy röppentek szét az asztaltól, mint veretek, mikor jött a sas. Egy maga játszott az asztalon; körülötte tiszteletteljes távolban, néma esőndben százakra menő közönség szorongott. Garcia negy szokott pénzt tenni az asztalra; a párisi bankárok névjegyei nagyságu rózsaszín bankbilletjeit szokta odalobálni a croupiereknek. Egy-egy ilyen kis halványpiros kártya 24.000 frankot ért. A játékhös mellett állt két titkára, kik jegyezték a kijött színeket. Garcia néha belepillantott a jegyzékbe, aztán ismét odavetette e kis bankjegyet valami színre vagy vonalra, fehér keztyűs kezeivel. Mindig fehér keztyűket viselt, hogy kezén ne lássék a rabmunka.

Egy-egy este négy-öt bivalybőr-erszénynyel hoztak be a görnyedező bankszolgák aranyat a fogyó asztali pénztárba. Garcia besöpörte valamennyit. Ötven millió frank nyeresége volt neki s a konzorciumnak. Blancék a bukás szélén állottak.

Ekkor azonban következett a fordulópont.

Garcia egy este ismét vagy kétszáz ezer frank nyereséggel tért haza s a konzorcium szokás szerint osztozni kezdett. Osztozás közben egyszerre vita támadt valami számítási különbség miatt Garcia és a részvényesek közt. Garcia heves spanyol, a francziák izgékonyak. A vita nő, végre a franczia gróf arezultúti Garcia-t:

— Nesze, te gályarab!

Garcia, ki az ütés előtt dörgő hangon, vörös arez-czal, ökleit emelve vitázott, egyszerre elnémult, elsápadt, meghunyászkodott.

— Jól van jól, — mondá rekedt hangon; kihuzta zsebkendőjét, megtörülte az arezát, aztán távozott. Másnap, harmadnap ismét óriási összegeket nyert, negydenapon azonban egyszerre odavesztett egy milliót. És ezután rohanna ment le a lejtőn. Odavesztette az összes nyereséget, a még mindig göresösen reménylő részvényesek minden vagyonát s oda saját utolsó fillérét.

Négy év előtt nekem Saxonban egy bozontos, ősz haju, kopott ruhás embert mutattak a játszótérben, ki a rouletteasztalnál két frankjával rakta. Minden vesztésnél nagyot sóhajtott, ha pedig nyert, izgatott tűz gyúlt ki szemében. Egy kis kocsmában szokott ebédelgetni s egy falubeli parasztházban lakott. Végre kitiltották a játszótérből, mert igen rongyos volt a ruhája.

Garcia volt.

Tavaly azt olvastam egy franczia lap valamalyik eldugott zugában, apró betűkkel nyomtatva, hogy Garcia, a német játékfürdők egykori milliomas nyerője, a lausennei kórházban ötvenhat éves korában meghalt.

Ez volt a kártyakirály vége.

Felelős szerkesztő: Dr. KÁRMÁN ZOLTÁN.

Magán-hirdetések.

A Kossuth-utca 2-ik sz. alatti házban **egy lakosztály** azonnal kiadó. — Értekezhetni a tulajdonos **Samarjay Jánossal.**

Malombérbeadás.

Tiszolcz nagyközség tulajdonát képező u. n. **Felsőmalom** mely 3 köre van berendezve, s fűrésszel felszerelve, **folyó évi november hó 20-án** d. e. 9 órakor a község házán tartandó nyilvános árverésen **jövő évi január 1-től** egymás után következő **három évre** a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Kelt Tiszolczon, 1893. nov. 8-án.

Setina János, **Dianiska István,**
jegyző. 2-2 bírő.

Egy kifogástalanul jó karban lévő, erős szerkezetű, **vácsi** készítményü **Reiter-fele** elegans

Phaëton-kocsi

szabad kézből eladó. — Ára megtudható helyben a tulajdonosnál: **Kossuth-utca 39.** szám alatt. — Ugyanott tudakozódhatni egy kevésbé használt **lohám** ára iránt is

CHINA-EZÜST.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a rimaszombati főtérén évek óta fennálló és a legjobb hírnek örvendő

órák- és ékszerész-üzletem

mellett legújabbal — a több oldalról nyert biztatás folytán — mindenféle hasznos házi- és szobai dísz tárgyakat képező

china-ezüst raktárt

is rendeztem be, melyek közül különösen merem ajánlani a szép kiállítású, jó minőségű és jutányos áru **evőeszközeimet.**

Ez alkalommal bátor vagyok az üzletemben nagy választékban található **fali- és zseboráimat**, valamint különféle **ékszereimet** mint **alkalmi ajándékot** is a n. é. közönségnek ajánlani

Az évek hosszú során tapasztalt bizalomnál fogva bátor vagyok a n. é. közönség ismételt pártfogásáért esedezni, melyek után maradtam

Rimaszombat, 1893. nov. 15.

kiváló tisztelettel

HERTSCHKO BERTALAN,

órák, ékszerész és china-ezüst tárgyak kereskedése.

Hirdetmény.

276. szám. — Alólírt bírósági végrehajtó ezennel közlé teszi, hogy a nagy-rözei kir. járásbírósnak 1892. évi 1909-ik számú végzésével **Bárdossy Pál** nagy-rözei lakos ügyvéd által képviselt **a nagy-rözei kölesön-segélyző szövetkezet** felperes részére **Fischer Károly és társai** gerliczei lakos alperesek ellen 350 forint tőkekövetelés és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesektől le- és felül foglalt ingóságokra a fent idézett kir. járásbírósnak 1893-ik évi 1963-ik számú végzésével az árverés elrendeltétvén, annak leendő megtartására határidőül **1893-ik évi november hó 17-ik** napjának délelőtti 9 órákor gerliczei volt vasgyárban alperesek lakásán kitűzetik, a mikor a bírólálg le- és felül foglalt s 1748 frtra becsült tehének, lovak, szekerek, házi butorok, zongora s több

rendbeli ezüstnemű tárgyak, valamint 1889. 1891. és 1893. évi 368 mázsát tevő széna és sarju terméskből álló ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is eladatni fognak.

Felhívatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, s mennyiben részükre foglalt korábban eszközöltetett volna, és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alólírt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggeszt sét követő naptól számítatik.

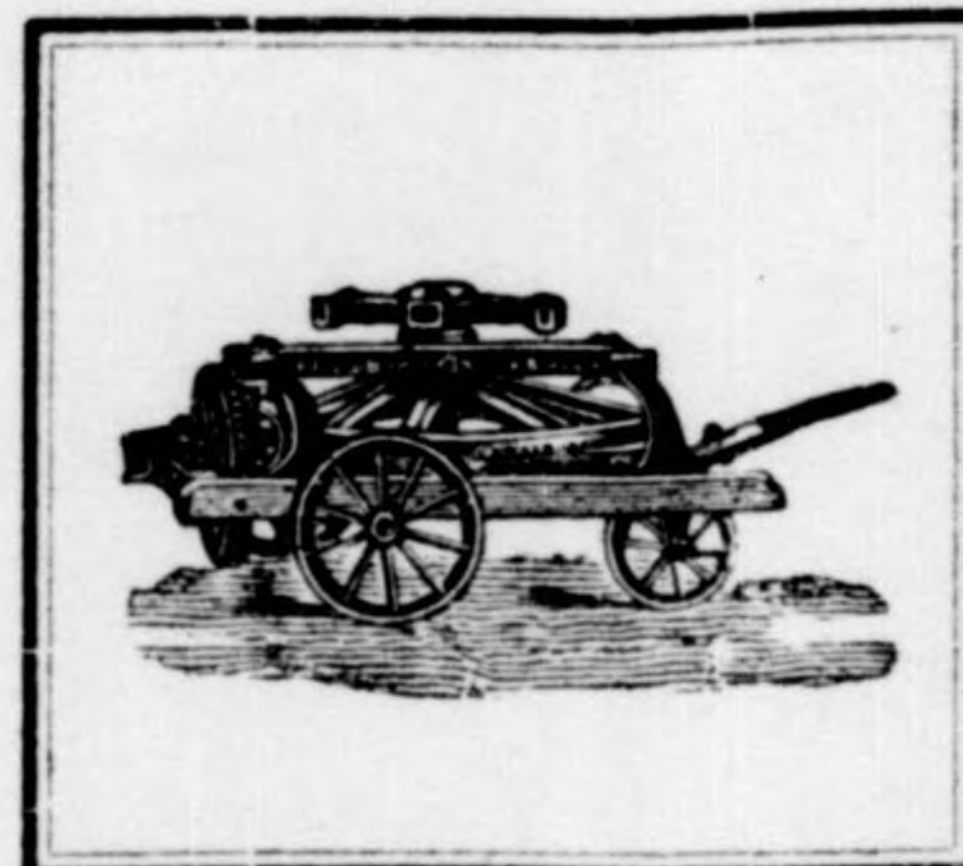
Kelt Nagy-rözezen, 1893-ik évi nov. 1.

Ecseghy József. kir. bírósági végrehajtó.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntödeje Kassán, Vám-utca 12. szám.

Ajánlja t gaazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával ezélszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit, nevezetesen:

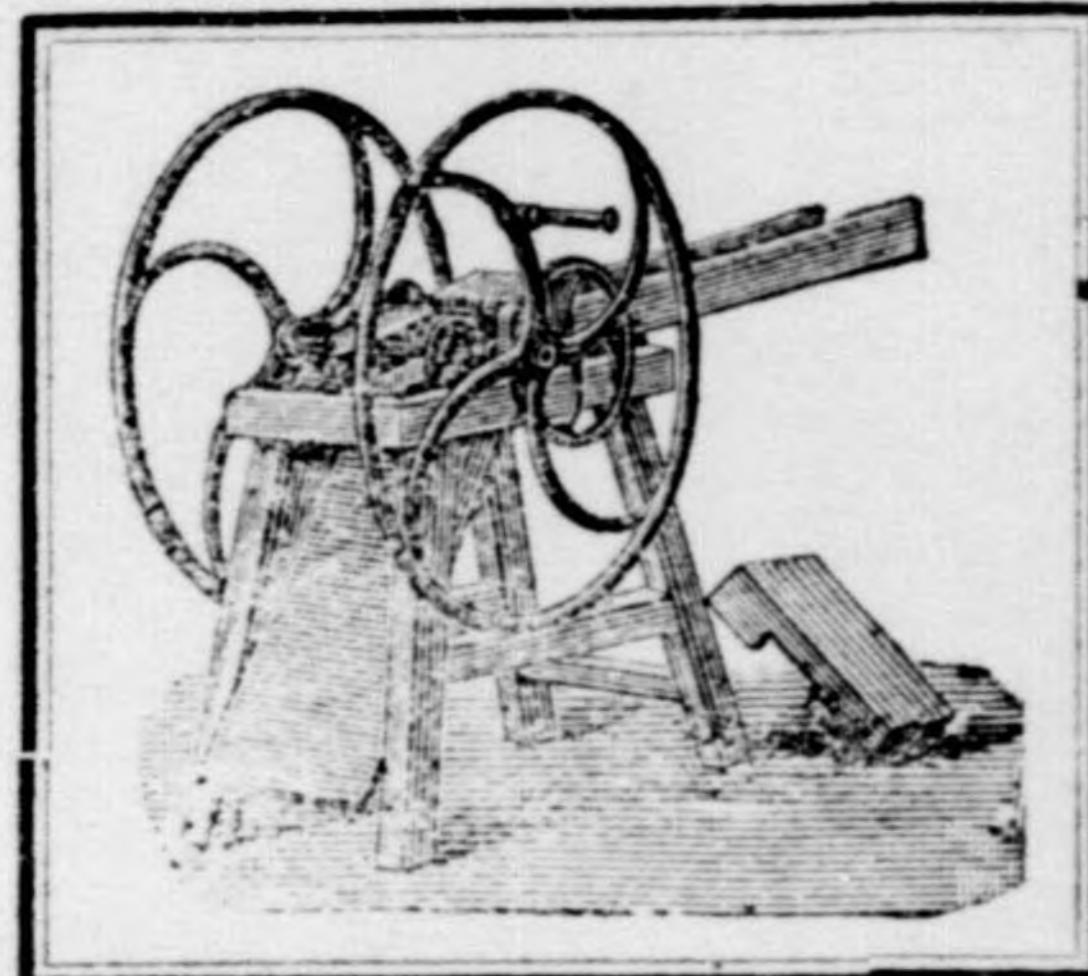

Szeeskavágókat kézi- vagy járgányhajtásra,

Répvágókat és tengeri-morzsolókat,

Olajsajtókat és olajmag-pörkölőket,

Olajmag-zúzókat,

Örlő- és daráló-malmokat. — Továbbá mindennemű

szivattyúkat, gőzgépeket és gőzkazánokat, szeszgyár-berendezéseket.

Gépeink, eszküzeink és egyéb gyártmányainkat készletben tartjuk gyárunkban.

Gazdasági gépeink képes, valamint öntödénk gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

1—6

29043/1893.

A rimaszombati magyar kir. pénzügyigazgatóságtól.

Árverési hirdetmény.

A rimaszombati magyar kir. pénzügyigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a bor- és sör-italadó, ugy a hus- és czukorforgyasztsági adó-beszedés, nemkülönbén a szesz italmérési adó-beszedés joga, esetleg a kizárólagos szeszitalmérési jogosultság az alább megnevezett községekben az ezen magyar kir. pénzügyigazgatóságnál és az ahhoz tartozó m. kir. pénzügyi biztosságoknál megtekinthető feltételek alatt a nyilvános árverés útján az 1894. évre, esetleg az 1895. évre is haszonbérbe adatik.

Szabályszerűen kiállított és a kikiáltási ár 10% -át képező bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlatok akár az alábbi községekre együttesen, akár minden egyes községre nézve külön-külön, fentnevezett pénzügyigazgatóság főnökénél legkésőbb az árverés előtt egy órával benyújthatók, az ajánlatban minden egyes adónemre külön-külön kitéendő az felajánlott összeg, valamint azon körülmény is, hogy a szesz italmérési jogra tétetik-e ajánlat, s hogy az ajánlat két évre feltétlenül avagy feltételeken a felmondás fentartásával tétetik-e, a nem szabályszerűen avagy késő időben beadott ajánlat, figyelembe vétetni nem fog. A kizárólagos szeszitalmérési jogosultságra tett ajánlat csak oly esetben fog figyelembe vétetni, ha a szesz utáni adóbeszedési jogra megfelelő ajánlat nem tétetett.

Az illető községek 6 nappal az árverés előtt a kikiáltási ár megajánlása mellett az adókat megválthatják.

Folyó szám	A község neve	Az árverés helye és ideje	Lakosság száma	Kikiáltási ár egy évre							Jegyzet					
				Bor		Sör		Hús		Czukor		Szeszitalmérési adó v. kizárólagos jog	Összesen			
				frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt				kr	frt	kr
1	Ajnácskő		670	86	52	57	30	167	13	65	94	1480	80	1857	69	Gyurkovka és Deli-na telepekkel.
2	Forgácsfala		1097	104	40	83	40	22	46	69	96	1894	60	2174	82	
3	Harmacz		686	34	80	18	—	13	96	26	16	727	80	820	72	
4	Kraszkó		218	16	75	5	—	15	36	7	62	187	27	232	—	
5	Martonfala		302	15	04	10	—	5	8	5	76	571	41	607	29	
6	Pálfala		436	103	22	8	—	2	49	2	82	484	5	600	58	
7	Simonyi		685	70	—	25	—	30	—	25	—	1000	—	1150	—	
8	Murány		1170	399	54	127	50	204	25	272	75	5505	95	6500	—	

Rimaszombatban, 1893. évi november hó 10-én.

Magyar királyi pénzügyigazgatóság.

39/1893. sz.

Faeladási hirdetmény.

Tiszolcz n község volt urbéresei eladják a tiszolczi m. kir. vasuti állomástól 1 órányi távolságra fekvő könnyen közelíthető „**Dúhovo**“ és „**Paszjecski**“ nevű **erdőben található** véghasználati **fatömeget.**

Az eladás tárgyát képező nagyobbbrsztt fűrészárúnak és épületfának alkalmas tövön álló 2640 drb. jegenyefenyő törzs fatömege 2865 m³.

A nyilvános árverés f évi **november hó 20-ára délelőtt 9 órára** a község tanácsstermében ki lett tűzve.

Vevők kötelesek **1000 frt bánatpénzt** a szóbeli árverezés megkezdése előtt letenni, a szóbeli árverezés megkezdéséig a kellő bánatpénzzel ellátott **zárt írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak.**

A közelebbi feltételek az alólírt urb. igazgatónál betekinthezők.

Kelt Tiszolczon, 1893. évi november hó 4-én.

A volt urb. község választmánya:

Dianiska István,

községi bíró, urbéri igazgató.

2—2

Tömeges birtokeladás.

A néhai **Kerepessy Márton** és **István** **hagyatékához** tartozó, Gömörmegyében fekvő:

Nagycsoltó község határában 280 kat. hold 838 □ öl belsőség, szántó föld, rét, erdő, legelő és gazdasági épületek;

Kiscsoltói puszta határában 46 kat hold 1510 □ öl szántó föld és erdő;

Teresztenye pusztában 129 kat. hold 1100 □ öl erdő;

Lekenye község határában 198 kat. hold 1095 □ öl belsőség, szántó föld, rét, erdő, legelő, gazdasági épületek, zsellér helyek és a lekenyei malom ¹⁰/₄₈-ad része;

Hosszuszó község határában 199 kat. hold belsőség, szántó föld, rét, erdő, legelő és hat zsellér hely;

Horka község határában 9 kat. hold 384 □ öl szántó föld, erdő, legelő;

Pelsőcz-Ardó község határában 154 kat. hold 1341 □ öl erdő, legelő;

Melléte község határában 23 kat hold 1510 □ öl erdő;

Beretke község határában 8 kat. hold 307 □ öl rét;

Sajó-Gömör község határában 1 kat. hold rétből álló ingatlanok folyó 1893. évi december hó 17-ik, 18-ik, esetleg 19-ik napjain Tornallyán a nagy vendéglő termében;

A **Borsodmegyében Sajó-Kaza** község határában fekvő 68 kat. hold 1503 □ öl belsőség, szántó föld, rét, erdőből álló ingatlanok s épületek pedig 1893. évi december hó 20-ik napján Sajó-Kazán a község házában szabad kézből árverés útján el fognak adatni, mely határidőkre a venni szándékozók tisztelettel s azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy bővebb felvilágosítást alólírottaknál nyerhetnek.

Tornallyay Árpád,

tornallyai lakos, bírólálg kinevezett zárgondnok.

Molnar József,

ügyvéd, rimaszombati- és

Kovács Miklós,

ügyvéd, tornallyai lakosok, mint az örökösök képviselői.